

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art.21 alin.(8) din Legea nr.294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate cu privire la limitarea activității partidului politic,

împotriva încheierii din 25 septembrie 2025 a Curții de Apel Centru,

*(Dosarul nr. 2r-355/25
PIGD 2-25134628-01-23-26092025)*

Întrunirea condițiilor stabilite la art. 12¹ din Codul de procedură civilă pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

26 septembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, cererea depusă de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art.21 alin.(8) din Legea nr.294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Diana Stănilă, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 19 septembrie 2025, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate, solicitând limitarea activității partidului pe un termen de 12 luni. Totodată, a solicitat aplicarea măsurii asiguratorii sub formă de limitare a activității Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, conform art.21 alin.(3²) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

POZIȚIA CURȚII DE APEL CENTRU

2. Prin încheierea din 25 septembrie 2025 a Curții de Apel Centru s-a admis cererea Ministerului Justiției și s-a dispus aplicarea măsurii asiguratorii sub formă de limitare a activității Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond conform art.21 alin.(3²) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, până la pronunțarea hotărârii în fond.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

3. La 26 septembrie 2025, Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, a declarat recurs împotriva încheierii din 25 septembrie 2025 a Curții de Apel Centru, solicitând anularea acesteia.

4. La aceeași dată, 26 septembrie 2025, Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, a depus cerere în temeiul art.12¹ din Codul de procedură civil, solicitând ridicarea excepției de

neconstituționale și sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a următoarelor prevederi legale și anume, a sintagmei prevăzute la art.21 alin.(8) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice „... *cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art.3 și la alin.(3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore.*”

5. În susținerea cererii Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, a indicat că prevederea legală contestată aduce atingere gravă și nejustificată drepturilor fundamentale garantate de Constituție, precum și standardelor internaționale reținute în jurisprudența CEDO. Aplicarea normei date de drept, fără criterii clare, transparente și fără o hotărâre definitivă, afectează în mod direct dreptul fundamental la participarea liberă și egală în alegeri, creând dubii referitor la esența procesului democratic. Crearea premiselor pentru intervenția disproporțională a autorităților executive în procesul electoral, prin restrângerea activității unui partid politic fără evaluarea judiciară definitivă, subminează echilibrul instituțional și principiul separației puterilor în stat, fundament al unui stat democratic și al statului de drept.

6. În viziunea recurentului prevederile legale care permit aplicarea măsurilor asiguratorii în condițiile descrise supra, sunt contrare Constituției, din care motive consideră necesar de a sesiza Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului constituționalității a prevederilor articolului 21 alin.(8) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, în special a sintagmei: „... *cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art.3 și la alin.(3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore.*”

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

7. Articolul 12¹ din Codul de procedură civilă statuează că:

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

8. Articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova stipulează că:

„(1) Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI:

9. Completul de judecată reține că la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr.2 „*Pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)*”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

10. Potrivit §79-80 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de

neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

11.În §82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții strict obligatorii:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

12. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la §82.

13.Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art.12¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă.

14.Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de judecată constată că în litigiul dedus judecății sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art.12¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale. Or, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, anume prevederile articolului 21 alin.(8) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, în special sintagma: „... *cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art.3 și la alin.(3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore.*”, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție. Excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de către o parte implicată în proces, la caz, de către recurentul Partidului Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, din care motive cererea necesită a fi admisă.

15. Completul Curții Supreme de Justiție menționează că cererea privind sesizarea Curții Constituționale privind verificarea constituționalității

normelor de drept citate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea speței fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.

16. Din considerentele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite cererea depusă de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate.

17. În conformitate cu art. 12¹ alin.(3), art. 269-270 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Admite cererea depusă de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a art. 21 alin.(8) din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice.

Transmite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei”, reprezentată de Irina Vlah, în vederea examinării constituționalității a prevederilor articolului 21 alin.(8) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, sintagma: *„... cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art. 3 și la alin.(3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore.”*

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Diana Stănilă